

[Socialministeren]

1992 som følge af forslaget om ændrede tidspunkter for udbetaling af fortidspension. Herudover forventes det samlede lovforslag at medføre en personalebesparelse svarende til ca. 205 årsværk.

Som nævnt ovenfor svarer lovforslaget i det væsentlige til indholdet af regeringens aftale med Kommunernes Landsforening om refusionsomlægning m.v. De elementer fra aftalen, der i øvrigt vedrører den kommunale økonomi, fremsætter indenrigsministeren særskilt lovforslag om. Jeg skal derfor henvise til indenrigsministerens samtidig fremsatte lovforslag om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Refusionsomlægning og budgetgaranti).

Indenrigsministerens lovforslag og dette lovforslag udgør et hele. Det forudsættes derfor, at lovforslagene behandles og gennemføres samtidig.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og bemærkningerne hertil, skal jeg på regeringens vegne anbefale forslaget til Tingets velvillige og hurtige behandling.

Behnke (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om stop for stormoskébyggeri på Amager.

(Lovforslag nr. L 63).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Annette Just (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om lovliggørelse af visse væksthormoner.

(Beslutningsforslag nr. B 16).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene:**Formanden:**

Det som nr. 2 opførte spørgsmål, spm. nr. S

108, der er stillet af Ingerlise Koefoed (SF) til undervisnings- og forskningsministeren, er udgået til skriftlig besvarelse.

Spm. nr. S 109

1) Til statsministeren af:

Leif Hermann (SF):

»Kan statsministeren oplyse, om og i bekræftende fald hvornår forslag til lov om Hovedstadens Udviklingsselskab forventes fremsat?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge pressen er drøftelserne i Hovedstadens Udviklingsråd strandet på, at bl.a. Københavns Kommune ikke vil indskyde fast ejendom som grundkapital i et kommende udviklingsselskab. Dermed synes grundideen med selskabet og dets økonomiske muligheder for en styring af udviklingen at være betydeligt forringet.

Leif Hermann (SF):

Den 9. oktober sidste år udsendte miljøministeren og Københavns overborgmester en pressemeddelelse, hvoraf det fremgik, at man havde besluttet at lade mulighederne for at etablere et aktieselskab eller en anden form for selskab, som der står, undersøge.

Dette selskab dukker igen op i statsministerens besvarelse af forespørgslen vedrørende hovedstaden, denne gang som et Hovedstadens Udviklingsselskab, og statsministeren siger i sine afsluttende bemærkninger i svaret på forespørgslen, at »lovforslag herom« – altså om udviklingsselskabet – »må kunne fremsættes i begyndelsen af den kommende samling.«

Nu er det som bekendt således, at regeringen ønsker – og deri er vi i øvrigt enige med regeringen – at der skal ske noget i hovedstaden, at der skal en udvikling i gang i hovedstaden, der gør den attraktiv både at bo og at arbejde i. Men indtil nu er der ikke sket andet, end at vi har set en mistrøstig økonomiminister på fjernsynet, mens den socialdemokratiske overborgmester i København og den socialdemokratiske amtsborgmester forlod mødet, og så fik vi at vide, at det i denne omgang ikke blev til noget med udviklingsselskabet.

Derfor spørgsmålet.

Statsministeren (Poul Schlüter):

I den redegørelse, som jeg gav Folketinget den 20. marts om hovedstadens forhold, foreslog regeringen, at der blev etableret et Hovedstadens Udviklingselskab. Og det var med henblik på udvikling. Grundideen med selskabet var, at alle økonomisk underudviklede offentlige arealer skulle samles i et statsligt-kommunalt aktieselskab, sådan at en samlet udbygningsplan for hovedstadsområdet kunne sikres. Og ideen var den, at man ville give Københavnsområdet noget af den dynamik tilbage, som det har mistet i de senere år.

Regeringens tilbud forudsatte, at alle skød alle deres underudnyttede arealer ind med henblik på at arbejde med disse arealer og lade dem arbejde for hovedstaden. Ideen var altså, at så skulle man disponere dem i fællesskab.

Men ideen blev totalt afvist fra kommunal side i Hovedstadens Udviklingsråd. Man ønskede ikke at opgive sin dispositionsret over arealer.

Siden har Udviklingsrådet drøftet andre modeller, som regeringen ikke har følt var tilstrækkelige. De var for svage – der ville komme alt for lidt ud af dem.

Derfor har regeringen besluttet ikke uden videre at fremsætte lovforslag om Hovedstadens Udviklingselskab i denne samling. Men hvis Udviklingsrådet under sit arbejde skulle konstatere, at en selskabsdannelse er påkrævet for at løse bestemte velbegrundede opgaver, er regeringen parat til at indgå i drøftelser om det; så kan vi vende tilbage til sagen.

Leif Hermann (SF):

Nu spillede det udviklingselskab en ganske central rolle i statsministerens redegørelse.

Det var faktisk sådan, at man kunne opfatte udviklingselskabet som det, statsministeren selv kaldte en »ultraditionel organisationsform«, som på det økonomisk-styringsmæssige område skulle spille en helt central rolle i forbindelse med udbygningen navnlig af havneområderne.

Jeg vil derfor gerne spørge statsministeren, hvilke styringsmidler regeringen da havde forestillet sig skulle tages i anvendelse for at sikre, at vi ikke får en udvikling i de områder, hvor der er ledige arealer, som svarer til den udvikling, vi har set i andre europæiske storbyer, f.eks. London, Bruxelles osv.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Ideen med udviklingselskabet var at samle alle offentligt ejede grunde, som kan overgå til anden anvendelse, i ét selskab, så man altså fik en projektskabelse på grundene efter en samlet strategi og nok også en bedre pris, når man en dag skulle overdrage arealerne til dem, der skulle bygge og udnytte grundene. Jeg mener, at den store fordel derved ikke mindst var, at vi herved kunne – og forhåbentlig stadig en dag kan – få etableret et samarbejde, der rækker hen over kommunegrænserne, så det bliver mere handlekraftigt. Det var det, vi ville.

Så bliver jeg spurgt om styringsredskaber. Tankegangen var, at udviklingselskabet skulle ledes af Udviklingsrådet, og det, vi har forestillet os, var, at Udviklingsrådet, hvori der sidder kommunale repræsentanter sammen med regeringsrepræsentanter, helst skulle opnå enighed.

Hvis de, der repræsenterer staten, og de, der repræsenterer kommunerne, ikke kan blive enige, tror jeg ikke, vi ved lov let kan instituere nogen styringsmekanismer, som påtvinger kommunerne den løsning, kommunerne åbenbart ikke er modne til, fordi kommunerne lægger så megen vægt på, at hver enkelt kommune skal disponere helt selv ud fra kommunens specifikke og alt for afgrænsede forudsætninger.

Jeg synes, at det er sørgeligt, at handlekraften i denne sag fra kommunal side har været så indskrænket, og jeg håber, at man besinder sig, for hvis man ikke gør det, vil vi fortsat ikke få den samlede strategi, som kan modne hovedstadsområdet over for de store muligheder, de kommende år i virkeligheden tilbyder os.

Leif Hermann (SF):

I betragtning af, hvor megen prestige statsministeren og for den sags skyld jo også Socialdemokratiets formand har lagt i tankerne om en udvikling af hovedstaden, synes jeg, det er lidt ejendommeligt, at statsministeren blot sætter sig hen og siger: Nå, når kommunerne nu ikke rigtig er modne til at tage imod dette stor-slåede tilbud, er der nok ikke noget at gøre ved det. Statsministeren er formentlig bekendt med, at der skal to til, om jeg så må sige, for at få en forhandling til at bryde sammen, og statsministeren må i hvert fald her i Folketinget forklare, hvad de statslige repræsentanter i Udviklingsrådet nu agter at stille op, for at vi kan undgå den udvikling, jeg skitserede før, som meget

[Leif Hermann]

nemt kan blive på linje med den, der er tale om i London, og den, der er tale om i Bruxelles.

Ole Espersen (S):

Jeg vil gerne spørge statsministeren, om han ikke er enig med mig i, at det er nok, at én gør, hvad han kan for at få en forhandling til at bryde sammen, altså at der ikke behøver at være to for at få den til at bryde sammen. Det var det ene spørgsmål.

Det andet er følgende: Når statsministeren siger, at kommunen må besinde sig, går jeg ud fra, at statsministeren er bekendt med, at Københavns Kommune i øjeblikket besinder sig voldsomt på at løse sine store, akutte økonomiske problemer. Man har måttet sælge fast ejendom for ½ mia. kr. i år for at klare blot ⅓ af underskuddet og må forudse noget lignende til næste år og næste år igen. Mit spørgsmål er derfor, om statsministeren ikke har forståelse for, at det kan være vanskeligt for Københavns Kommune at opgive, i princippet uden vederlag, fast ejendom, som man samtidig må forudse at man er nødt til at sælge og få penge for i den kommende nære fremtid for at klare de meget alvorlige økonomiske problemer.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Må jeg først sige til hr. Leif Hermann, at de tanker, regeringen har om anvendelsen af de statslige arealer, er tanker, regeringen vil lægge frem i Udviklingsrådet til information for de kommunale repræsentanter. Det er jo meget godt, men det, vi savner, er altså fællesskabet om disse statslige arealer på den ene side og på den anden side de store kommunale arealer, som er til rådighed.

Må jeg sige til hr. Ole Espersen, at jeg er helt opmærksom på, at København har svære økonomiske problemer, men jeg mener, at det i høj grad hænger sammen med, at København er gået i stå, og jeg frygter, at hvis man vægrer sig ved tanker, som udviklingsselskabet og fællesskabet har om de uudnyttede arealer, vil vi stadig savne det dynamikindslag, som der er så hårdt brug for.

Derfor giver regeringen heller ikke op. Vi håber, at man kan finde en løsning senere i løbet af efteråret, idet der jo skal afholdes flere møder.

Det er en misforståelse at tro, at Københavns Kommune skulle overdrage sine arealer veder-

lagsfrit. Det er sandelig også en misforståelse, hvis man forestiller sig, at staten skulle aflevere sine arealer vederlagsfrit. Arealerne skal overdrages til deres værdi, men så er det tanken, at tilvæksten i værdi i den kommende tid kan forblive i selskabet og være et kapitalgrundlag for projekter. Det er skam ikke meningen, at København skal give noget fra sig. København skal ligesom andre, der skulle deltage, blot erklære sig enig i den tankegang, at nu skal staten og kommunerne i fællesskab disponere disse overordnede projekter til gavn for København og dermed for hele landet.

Leif Hermann (SF):

Nu er det jo således, at de arealer, som Københavns Kommune sælger, bliver solgt på baggrund af en bestemt anvendelse, og dermed er salgsprisen jo naturligvis også bestemt, medens indskydelsen i selskabet jo ikke foregår på baggrund af en på forhånd fastlagt anvendelse, men er noget, man skal finde ud af senere.

Da statsministeren nu er enig i økonomiministerens udtalelser til dagbladet Information den 6. november i år, vil jeg gerne spørge statsministeren, om man er indstillet på at hjælpe Københavns Kommune økonomisk, hvis kommunen får vanskeligheder i øvrigt, fordi den ikke selvstændigt kan disponere over arealerne, når prisen er gunstigst.

Ole Espersen (S):

Det, Københavns Kommune har brug for i år, næste år og næste år igen, er jo simpelt hen kontanter til at løse de akutte økonomiske problemer. Derfor skal jeg spørge statsministeren, om statsministerens svar skal forstås således, at Københavns Kommune i forbindelse med overdragelsen af grunde osv. til udviklingsselskabet får den samme økonomiske indsprøjtning – altså simpelt hen kontanter – som man får, når man sælger grunde eller ejendomme privat, for det er jo det, der er brug for til at løse den akutte krise i København.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg tror, jeg kan besvare begge indlæggene under ét. Det er jo gjort klart for Københavns Kommune, at der i forbindelse med oprettelsen af det selskab, jeg stadig håber på, hvor kommunerne skal indskyde uudnyttede arealer, intet er til hinder for at finde en løsning på akutte

[Statsministeren]

likviditetsproblemer i kommunerne, for man kan i den sammenhæng tilbyde kommunerne et eller flere lånearrangementer.

Det er jo ikke sådan, at hvis kommunerne indskyder arealer, lad os nu sige for f.eks. 5 mia. kr., skal kommunen derved give totalt afkald på en likviditetsforsyning, som man kunne skaffe sig, hvis man fortsat selv ejede arealerne. Det kan sagtens løses.

Alle problemerne kan uden vanskelighed løses, hvis blot der er god vilje til at acceptere, at det er en forudsætning for at få hovedstaden i fremdrift, at staten og kommunerne etablerer et interessefællesskab, og at hver især ikke disponerer for sig selv, uden at der er sammenhæng i tingene. Det er den bærende idé, og det er den, jeg håber man på et eller andet forhåbentlig ikke for fjernt tidspunkt vil tilslutte sig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 136

3) Til *arbejdsministeren* af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Hvad agter ministeren at foretage for at få erhvervslivet til at påtage sig et ansvar med hensyn til at ansætte arbejdsløse i jobtilbud?«

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som arbejdsministeren ved, bruger jeg ikke at stille så mange spørgsmål i spørgetiden, idet man som oftest kan få afklaret spørgsmålene på anden vis, men jeg synes ærlig talt, at udviklingen nu i antallet af langtidsledige og erhvervslivets svigt i forhold til dem gør det nødvendigt at drage problemerne ned i folketingssalen og ikke beholde dem i udvalg eller i forhandlinger andetsteds. Det er begrundelsen for, at jeg til arbejdsministeren har stillet disse fire spørgsmål, som alle angår langtidsledige.

Det første begrunder jeg med, at jeg synes, det er en katastrofe – når man tager i betragtning, at jobtilbudsloven, som jo omhandler bl.a. langtidsledige, blev lavet med henblik på, at det private erhvervsliv skulle påtage sig et kollektivt ansvar for arbejdsløsheden og dermed være med til at løse problemet – at det i virkeligheden er blevet kommunerne, der skal være bagstopperen, som må påtage sig hele byrden. Derfor spørger jeg altså nu arbejdsministeren, hvad han agter at gøre for at få lovens intentioner opretholdt.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg er enig i, at det er et vigtigt mål at sætte sig at få erhvervslivet til at deltage så aktivt som overhovedet muligt i beskæftigelsesindsatsen. Generelt er erhvervslivet sig dette ansvar bevidst. Jeg kan oplyse, at omkring halvdelen af beskæftigelsestilbudene til unge ledige i 1989 blev givet i private virksomheder. Og med lov om kommunal beskæftigelsesindsats, der træder i kraft den 1. januar 1991, er det i forhold til tidligere blevet indskærpet over for kommunerne, at beskæftigelsesprojekter så vidt muligt skal etableres i private virksomheder. Det vil sige, at før et beskæftigelsesprojekt iværksættes, skal de private erhvervsvirksomheder gives mulighed for at udføre projektet.

Problemet er, hvordan vi uden bureaukratiske ordninger skaber yderligere incitament for erhvervslivet til at ansætte flere ledige.

Under firepartsdrøftelserne har kommunerne og Dansk Arbejdsgiverforening tilkendegivet, at de vil være positive over for et øget lokalt samarbejde om udførelse af flere kommunale driftsopgaver som private beskæftigelsestilbud, og jeg er helt sikker på, at det er det væsentligste af, hvad der kan foretages.

Men herudover arbejdes der med ideer om en bedre udnyttelse af de eksisterende muligheder inden for arbejdstilbudsområdet. Som eksempel herpå kan jeg nævne muligheden for at indføre en kort prøvetid i begyndelsen af et privat arbejdstilbud og anvendelse af arbejdstilbud som led i et erhvervsuddannelsesforløb.

Der arbejdes altså i høj grad med sagen, men jeg vil gerne endnu en gang understrege, at det, der har de største muligheder for at give effekt af indsatsen, er et virkelig tæt samarbejde på lokalt plan.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Man bør selvfølgelig følge god skik, og den er jo, at man skal sige tak for svaret, men jeg må indrømme, at jeg synes, ministeren svarede på meget andet end det, jeg havde spurgt om.

Jeg ved godt, hvad der er foretaget ud fra Sauntehusoplægget – jeg har jo selv været med til at vedtage dele af det – jeg ved godt, hvilke forhandlinger der pågår om anden fase, som omhandler de unge arbejdsløse, og jeg ved godt, at man dér har fat i den rigtige ende, og det støtter jeg, men det, jeg spørger om her, er: Hvad gør man for specielt de langtidsledige,

[Lilli Gyldenkilde]

som ingen arbejdsgivere jo vil have inden for deres døre?

I den sammenhæng kan det ikke nytte noget, at man står og siger, at vi alene skal appellere til det private erhvervsliv. Det skal vi også – vi skal have forståelse for disse problemer – men det private erhvervsliv er nødt til at påtage sig et ansvar her. Jeg kunne forestille mig, at det blev i retning af, at man som på så mange andre områder arbejder med pisk eller gulerod. Mig bekendt har arbejdsministeren aldrig haft problemer med at bruge piskan over for de arbejdsløse, mens det kniber lidt med guleroden, og omvendt for det private erhvervslivs vedkommende.

Derfor vil jeg gerne stille følgende spørgsmål til ministeren: Når man nu efter 10 års forløb på efg-praktikområdet endelig har løst problemet ved, at erhvervslivet kommer til at betale for værkstedsskolerne, når det ikke tager elever ind, kunne ministeren så ikke forestille sig, at vi var nødt til at finde nogle lignende modeller, der betyder, at erhvervslivet, når ikke det vil påtage sig denne opgave, så i det mindste kommer til at bidrage til betalingen af det, for kommunerne kan jo ikke magte denne opgave alene? Mit andet spørgsmål er altså, om ministeren ikke kunne forestille sig, at vi bliver nødt til at bruge, om jeg så må sige, lidt hårdere metoder over for det private erhvervsliv, der i denne sammenhæng i hvert fald ikke opfylder den forpligtelse, loven egentlig tilsiger det.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg vil bestemt ikke skrive under på, at jeg ikke svarede på, hvad der rent faktisk blev spurgt om. Det gjorde jeg ganske afgjort, idet jeg gjorde rede for nogle synspunkter og nogle initiativer, som er under overvejelse.

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at der var en gruppe af langtidsløse, som de private ikke ville have inden for deres døre. Jeg kan bekræfte, at der er problemer med at få tilstrækkelig mange engageret i private virksomheder. Det svinger lidt i takt med den aktuelle beskæftigelsesudvikling i øvrigt. Vi har tidligere været oppe på en højere procentdel, end vi er i dag, hvor den ligger på omkring 14. Så vidt vi kan se, er procentandelen i øjeblikket for svagt opadgående, til trods for at der rent faktisk er langt flere langtidsløse, der skal have et arbejdstilbud, end der var i 1989.

Vi bruger i allerhøjeste grad gulerodsmetoden i kraft af et ganske betydeligt løntilskud, så det er altså ikke guleroden, der mangler. Det, fru Lilli Gyldenkilde så lægger op til, er, at piskan som supplement hertil skal svinges. Det har jeg ingen aktuelle planer om at tage initiativ til. Jeg er overbevist om, at vi skal bygge på frivillighed i dette system, men vi skal motivere, vi skal drøfte tingene med de relevante parter.

Jeg vil igen gerne understrege, at der er eksempler på kommuner, hvor det lykkes gennem et tæt samarbejde mellem arbejdsgivere, lønmodtagere, kommune og AF at få et meget stort antal ind i de private virksomheder. Jeg kan blot nævne navnet på en enkelt kommune i Vestjylland, Trehøje Kommune, som gør en kæmpeindsats. Det kan lade sig gøre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 137

4) Til *arbejdsministeren* af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til fremrykning af uddannelsesstilbud til arbejdsløse, så antallet af langtidsløse kan reduceres?«

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at jeg principielt er enig i, at de ledige så tidligt som muligt i ledighedsforløbet skal have et tilbud, som helst skal kunne bringe dem i beskæftigelse igen.

Jeg er også enig i, at uddannelse for mange ledige – muligvis ikke for alle – er en af de bedste muligheder for at komme i beskæftigelse igen. Vi har jo også i det forlig, som er aftalt, ATB/UTB-forliget, et projekt, som bliver sat i søn her den 1. januar, nemlig et uddannelsesstilbud før det første arbejdstilbud for personer uden en kompetencegivende uddannelse. Og det forventer jeg mig ganske meget af.

Endvidere er det jo heller ingen hemmelighed, at man i fase 2-udvalget indgående har drøftet muligheden for at fremrykke det tidspunkt, hvor de unge kan få uddannelsesydelse, nemlig en fremrykning fra 9 måneder til 6 måneder.

Jeg har ikke på nuværende tidspunkt andre konkrete planer om at fremrykke uddannelsesstilbudene. Det skyldes dels, at der kan være

[Arbejdsministeren]

problemer med at skaffe det nødvendige antal uddannelsespladser, dels, at det er ret omkostningskrævende. Det vil altså sige, at der skal findes finansiering, for at vi kan fremrykke uddannelsesstilbudene yderligere.

Samtidig er det min opfattelse, at en fremrykning kan øge risikoen for en utilsigtet anvendelse af tilbudene. Det bør have i mente, at uddannelsesstilbudene er en arbejdsmarkedspolitisk foranstaltning og ikke en konkurrent til det ordinære uddannelsessystem.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg ville så forfærdelig gerne være venlig. Men det er altså svært, når jeg bliver ved med at få sådanne besvarelser.

Jeg ved jo godt, at der igennem årene og vel også netop i denne tid forhandles meget om det her. Jeg ved også godt, at fase 2 i hele Sauntehusoplægget handler om at få de unge ind så hurtigt som muligt i enten uddannelse eller arbejde. Og jeg er enig i den fremgangsmåde.

Men jeg tror altså, at vi taler om en lidt anden gruppe her – vi taler i hvert fald om noget helt andet end det, jeg spørger om. For det, jeg spørger om helt konkret, er, om ministeren vil være med til at fremrykke det tidspunkt, fra hvilket de arbejdsløse kan få uddannelsesstilbud, så de undgår at komme i den situation, at de bliver langtidsledige, hvor det faktisk bliver sværere for dem at komme tilbage på arbejdsmarkedet.

Jeg ved, at det koster penge, men ministeren ved jo også godt, at der herinde i Folketinget er et stort flertal, som meget gerne vil være med til at finansiere det, bl.a. hvis vi kan få lavet en tryghedsbestemmelse, sådan at hjemsendelsesordningerne kan ændres. Der er faktisk et par milliarder kroner at hente, hvis man ville lave det færdigt.

Jeg skal da ikke undlade at sige, at er der noget, vi kunne have lyst til, er det bestemt at være med på det område, sådan at vi kunne få klaret dette problem. For hvis vi ikke reducerer antallet af dem, der bliver langtidsledige, får vi ikke sat bom for problemet; så bliver det ved med at accelerere. For der er intet, der tyder på, at vi får så meget gang i hjulene, at vi får alle i arbejde. Derfor er vi nødt til at køre videre med vore lappeløsninger. Og de kan jo være mere eller mindre gode.

Så jeg må konstatere, at jeg heller ikke fik noget ud af dette svar.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at hun havde svært ved at blive ved med at være venlig over for mig. Jeg kan sige, at jeg overhovedet ingen vanskeligheder har med fortsat at være venlig over for fru Lilli Gyldenkilde. Og det agter jeg at blive ved med, mens jeg naturligvis besvarer de spørgsmål, der bliver stillet.

Fru Lilli Gyldenkilde omtalte mange års indsats på dette område med at give de ledige muligheder for at komme i uddannelse. Jeg tror, fru Lilli Gyldenkilde vil give mig ret i, at hvis vi tænker nogle år tilbage – f.eks. tilfældigvis til før 1982 – vil vi konstatere, at de arbejdsløse dengang havde langt ringere muligheder for at uddanne sig i ledighedsperioden, end de har i dag. Der er blevet gennemført langt mere lempelige muligheder for at uddanne sig samtidig med, at man modtager dagpenge, efter klokken 16, i weekender, til uddannelser, der ikke er SU-berettigede osv. Endelig har vi de uddannelsesstilbudsordninger, som sidst blev aftalt i Folketinget, jeg tror, det var i december måned 1988.

Så der er gjort en kæmpeindsats for at øge de lediges uddannelsesmuligheder. Det skal vi fortsætte med og også meget gerne intensivere.

I den forbindelse erindrer jeg om, at der jo også er lagt op til genforhandlinger af ATB/UTB-forliget før 1992-93. Og jeg håber meget, at der bliver finansieringsmuligheder, så vi bliver i stand til ikke alene at forbedre, men også at fremrykke de tilbud, som bliver givet til de arbejdsløse.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal for god ordens skyld selvfølgelig bekræfte over for arbejdsministeren, at det før 1982 var lidt vanskeligt at komme igennem på dette område. Jeg er udmærket klar over, hvad der ligger bag det, ministeren siger, nemlig at vi dengang havde en socialdemokratisk regering, og at det derfor var vanskeligere. Men det var jo ikke kun det, der var tale om. Der var også tale om, at ingen borgerlige partier på det tidspunkt ville være med til noget. Men så fik de altså selv regeringspladserne og var nødt til at gøre et eller andet, og så begyndte der at komme skred i det. Det er der ikke nogen der skal have utak for, tværtimod.

Men det, vi ønsker alle sammen nu, er, at vi går videre i den retning, for det er meningsløst

[Lilli Gyldenkilde]

at blive ved med at bruge penge på, at folk skal gå derhjemme og vente på et job, som aldrig kommer, i stedet for at de kunne uddanne sig og blive kvalificeret til et job, der så ville komme.

Det skal være min afslutningsreplik. Jeg har ikke mere at spørge om i denne sag.

Kaj Poulsen (S):

Jeg er enig med ministeren i, at det ville være rart – også for spørgerne – at kunne fremrykke uddannelsesstilbudene for de ledige.

Nu er det sådan, som ministeren også sagde, at man har store problemer med bare at opfylde den tekst, der står i loven, om, hvornår folk skal have et uddannelsesstilbud. Det er sådan, at de ledige, der får udskudt det uddannelsesstilbud, de har krav på i henhold til loven, fortsat får udbetalt dagpenge, indtil retskravet er opfyldt. Den praksis er desværre taget i anvendelse.

Jeg vil gerne spørge ministeren: Hvor mange har fået udskudt deres uddannelsesstilbud på nuværende tidspunkt? Hvor stor en procentuel stigning forventer ministeren at det vil dreje sig om i det kommende år? Hvor meget forventer ministeren at det vil betyde i ekstra udgifter, at man ikke satser voldsomt på at få disse mennesker i uddannelse? Hvor meget bliver ekstraudgiften for staten på grund af, at ministeren er venlig i Folketinget, men ikke gør ret meget ved det derude?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg gerne sige, at jeg anser det for meget væsentligt, at vi især koncentrerer indsatsen om de unge, så vi undgår, at der bliver for mange nye langtidsledige, for det er i høj grad også tankegangen bag det, der blev vedtaget før sommerferien, og det, der forhåbentlig bliver vedtaget inden jul. Der bliver brugt ganske mange penge til dette formål, og opgaven bliver at flytte disse penge fra den passive ydelse til en mere aktiv indsats.

Til hr. Kaj Poulsen, der er en af fædrene til det ganske glimrende forlig om ATB/UTB, der blev indgået i 1988, kan jeg sige, at det ikke er uden problemer at få fremskaffet tilstrækkeligt med uddannelsesstilbud helt præcist på det rigtige tidspunkt. Det er nogle problemer, som vi analyserer nøje sammen med de socialdemokratiske forhandlere. Vi har den udmærkede skik, at vi sammen følger op, hvordan det går med ATB/UTB-forliget.

Jeg er ikke i stand til at angive præcise tal vedrørende de konkrete spørgsmål, hr. Kaj Poulsen stillede, men jeg vil sørge for, at de socialdemokratiske forhandlere får en analyse, næste gang vi mødes, og det bliver formentlig inden ret længe.

Risgaard Knudsen (S):

Jeg må sige, at det efter min opfattelse var et meget, meget centralt spørgsmål, hr. Kaj Poulsen stillede arbejdsministeren. Set fra Folketingets side er det meget chokerende og i høj grad også meget alvorligt, at den, der på regeringens vegne – i dette tilfælde arbejdsministeren – skal besvare det spørgsmål, som hr. Kaj Poulsen her har stillet, ikke er i stand til at give et konkret svar.

Derfor må jeg spørge arbejdsministeren: For at Folketinget kan få kendskab til de oplysninger, som hr. Kaj Poulsen her efterlyser, er det så nødvendigt, at der fra Folketingets side bliver anmeldt et nyt spørgsmål til besvarelse under en senere spørgetid?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg er enig med hr. Risgaard Knudsen i, at det er et centralt spørgsmål. ATB/UTB-forliget er et kæmpeprojekt, der er blevet sat i søen fra den 1. januar 1989. Der har været adskillige begyndervanskeligheder, som har været analyseret sammen med de socialdemokratiske forhandlere undervejs. Man har også deltaget aktivt i de regelfastsættelser, der har været efterfølgende.

Jeg beklager, at jeg ikke er i stand til at komme med præcise talangivelser her i spørgetiden vedrørende det spørgsmål, som hr. Kaj Poulsen stillede. Jeg gav udtryk for, at vi, som vi plejer, vil videregive disse oplysninger og disse analyser til de socialdemokratiske forhandlere. Men hvis man i Socialdemokratiet hellere vil have disse oplysninger ad anden vej, skal det ikke støde på modstand fra min side.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu begynder det at blive rigtig morsomt. Hvad ligner det, at vi nu får at vide af ministeren, at han er villig til at give oplysninger til dem, han sidder og forhandler med bag lukkede døre et andet sted, men når et folketingsmedlem spørger i folketingssalen, kan der ikke være tale om, at man kan få oplysningerne her?

[Lilli Gyldenkilde]

Og vi andre, som ikke er så, skal vi sige heldige eller uheldige at være med i forligskredsen, i forligsforhandlingerne, kan altså slet ingen oplysninger få. Det er ikke en rimelig behandling af os, hr. arbejdsminister! Jeg håber, at det ikke vil gentage sig, for selvfølgelig skal Folketinget kunne få disse oplysninger.

Risgaard Knudsen (S):

Hvis Tingets forretningsorden gav mulighed for at anvende udtrykket »en sludder for en sladder« om arbejdsministerens svar på mit spørgsmål, ville jeg have anvendt det udtryk, men da jeg er i tvivl om, hvorvidt forretningsordenen giver mulighed herfor, skal jeg afholde mig fra det.

Men jeg må nok på ny gentage mit spørgsmål, for jeg mener, det var et meget, meget centralt spørgsmål, hr. Kaj Poulsen stillede, og jeg mener, at det samlede Folketing må have et rimeligt krav på at få dette spørgsmål besvaret. Jeg må selvfølgelig tage til efterretning, at den, der på regeringens vegne skal svare på spørgsmålet, ikke er »klædt på« til at besvare det i dag. Er det så ensbetydende med, at der til en senere spørgetid fra Folketingets side skal anmeldes et spørgsmål svarende til det, som her er stillet af hr. Kaj Poulsen?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg kan forsikre om, at de oplysninger, vi er i besiddelse af, bestemt ikke skal undgå at komme til Folketingets kendskab. Vi besvarer naturligvis de spørgsmål, der bliver stillet som mundtlige spørgsmål i folketingssalen, hvis der bliver spurgt her, eller som skriftlige spørgsmål eller spørgsmål i Arbejdsmarkedsudvalget. Det er helt op til Folketingets medlemmer. Det, jeg siger, er blot, at jeg ikke i dag er i stand til at komme med de præcise talangivelser.

Hr. Risgaard Knudsen var i tvivl om, hvorvidt Folketingets forretningsorden gav mulighed for at bruge udtrykket »en sludder for en sladder«. Det har jeg ikke kendskab til hvorvidt forretningsordenen gør. Jeg skal blot sige, at det ikke ville genere mig, hvis hr. Risgaard Knudsen brugte dette udtryk over for mig, for det er nemlig ikke rigtigt. Jeg svarede præcist på det, der blev spurgt om, på det grundlag, jeg har at svare på.

Formanden:

Jeg forstod også, at hr. Risgaard Knudsen ikke brugte udtrykket.

Kaj Poulsen (S):

Det er naturligvis utrolig vigtige tal, det drejer sig om her: Hvor længe er uddannelsesstilbudene udskudt, hvor meget dårligere bliver de lediges situation, og hvad koster det egentlig staten? Derfor vil jeg afslutningsvis spørge ministeren: Vil ministeren drage omsorg for, at Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg får tilsendt de relevante tal?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Ja.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 138

5) Til *arbejdsministeren* af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Hvilke bud har ministeren i øvrigt på løsninger til at forhindre stigningen i antallet af langtidsledige?«

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg må desværre begrunde dette spørgsmål. Jeg har stillet spørgsmålet på denne måde, fordi jeg havde en formodning om, at jeg nok ikke ville få særlig præcise svar på de foregående spørgsmål. Derfor tænkte jeg, at jeg for en sikkerheds skyld hellere lige måtte stille dette spørgsmål én gang til: Hvad agter ministeren at gøre for at forhindre stigningen i antallet af langtidsledige? For indtil nu må jeg indrømme at der ikke er kommet meget svar, men nu venter jeg i spænding på, at det kommer.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg skal medgive fru Lilli Gyldenkilde, at der er sammenhæng i de spørgsmål, fru Lilli Gyldenkilde har stillet, endda sammenhæng i en sådan grad, at der er tale om en vis parallelitet. Alligevel skal jeg forsøge at besvare dette spørgsmål fyldestgørende, ganske som jeg besvarede de øvrige.

Det er et centralt og vanskeligt problem, og det er da heller ikke en hemmelighed, at det er et problem, der er indgået med meget stor vægt

[Arbejdsministeren]

i de firepartsdrøftelser, der har fundet sted, og jo i øvrigt også, har jeg forstået, i nogle politiske drøftelser, som finder sted et eller andet sted i fædrelandet. Antallet af langtidsledige er et problem, som vi kæmper med i Danmark. Det er i øvrigt et problem, som man også kæmper med i andre EF-lande. Jeg kan oplyse, at det er mit indtryk efter samtaler med mine kolleger i EF, at man dér er overordentlig interesseret i, hvordan vi i Danmark bekæmper langtidsledigheden. Man har faktisk den opfattelse, at vi hører til blandt de lande, der er bedst til at gøre det.

Der er en række forslag på tale: en kraftig forøgelse af uddannelses- og beskæftigelsespladserne, en forøget efteruddannelsesindsats og forslag til løsning af en række strukturproblemer på arbejdsmarkedet. Disse forslag indgår da også, som jeg sagde før, i de politiske drøftelser, der for tiden finder sted. I disse drøftelser tillægges ikke mindst beskæftigelsessituationen og det store ledighedsproblem meget, meget stor betydning. Resultatet af disse drøftelser kender vi ikke endnu, men jeg håber meget, at de fører frem til et positivt resultat, for det er noget af det mest konstruktive, vi kan gøre for at nedsætte antallet af langtidsledige.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal sige tak til ministeren. Så vil jeg godt sige, at det svar adskiller sig ikke meget fra de øvrige, vi har fået. Jeg ved godt, at det er vanskeligt at besvare dem i den nuværende situation.

På den anden side havde jeg håbet, at der måske kunne løftes lidt af sløret for, at man ikke udelukkende satser på en ATB/UTB-ordning for at klare dette problem. Denne ordning har vist sig klart utilstrækkelig. De, der har deltaget i dette forløb, vender frustrerede tilbage til arbejdsløsheden, fordi de ikke har kunnet bruge de 18 uger, som de har fået ifølge denne ordning, til ret meget.

Jeg har længe frygtet, at man bare kørte videre med dette, selv om der faktisk er brug for, at man åbner meget bredere for uddannelsessystemet. Der er jo en del af disse mennesker, som ikke er fyldt 35 år, og som på en eller anden måde risikerer at ryge ud i et dybt sort hul og aldrig komme tilbage til arbejdsmarkedet. Masser af disse mennesker indeholder simpelt hen nogle muligheder, hvis bare de kunne få lov til at kaste sig ud i en uddannelse.

Det er det, der er budskabet i de fleste af de ting, jeg har foretaget i de seneste år på arbejdsløshedsområdet, for jeg mener, at ret beset er en stor del af det, vi kan gøre i øjeblikket, at give uddannelse. Så jeg er da enig i, at det er den vej, vi skal gå. Men jeg bliver helt beklemt, når jeg får at vide, at det bl.a. er en løsning af strukturproblemer på arbejdsmarkedet, der skal finansiere dette, for jeg ved godt, hvad det betyder. Det betyder, at man ikke har opgivet, at det er de arbejdsløse, der skal betale for den slags forbedringer.

Jeg kan godt forstå, at man vil gå fra passive til aktive penge på dette område. Jeg er endda enig i det, men der er altså en mellemliggende periode, hvor vi jo ikke kan lade folk dø af sult, mens man får lavet det om.

Hvad agter ministeren at gøre ved det?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg agter i hvert fald bestemt ikke at lade nogen dø af sult. Det bliver garanteret ikke følgen af nogen af de forslag, der diskuteres i øjeblikket.

Jeg har naturligvis ingen muligheder for ved denne lejlighed at gøre rede for de konkrete forslag, der ligger til politisk drøftelse i øjeblikket, men kan blot igen sige, at hvis disse forslag bliver gennemført af et bredt flertal her i Folketinget – hvad jeg meget håber – vil det betyde et kæmpeskridt fremad for at undgå en stigning i antallet af langtidsledige. Vi satser meget på de yngste, og det mener jeg, som jeg også sagde tidligere, er den rigtige strategi.

Finansieringen kan vi ikke undvære, og der har været forskellige emner bragt på bane som mulige finansieringskilder. Det er også noget af det, man forhandler om i øjeblikket, og som jeg derfor ikke har mulighed for ved denne lejlighed at konkretisere nærmere.

Men det er altså mit helt alvorlige håb, at denne kæmpemæssige indsats til gavn ikke alene for de langtidsledige, men for hele det danske samfund vil være gjort, inden vi tager på juleferie.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det må være mig, der er noget galt med, for jeg har ikke igennem dette kunnet høre mig til, om ministeren i de forhandlinger, der pågår – og i sin tankeverden i øvrigt – er åben over for nogle andre uddannelser end dem, vi kender

[Lilli Gyldenkilde]

inden for UTB-området i øjeblikket. Og det var faktisk det, jeg spurgte om.

Jeg spurgte, fordi der igennem disse år, også under den tidligere arbejdsminister, hr. Henning Dyremose, som i øjeblikket er finansminister, var sat forsøgspenge af, og der er lavet en række forsøg, bl.a. hvad angår kvindeuddannelser med 1-årige forløb, altså længerevarende uddannelsesforløb end disse 18 uger, man får tilbudt nu. Og meningen med disse forsøgsuddannelser var selvfølgelig at evaluere dem og sige: Hvad er godt, og hvad er ikke godt? Det har vist sig, at de er gode alle sammen, og nu synes jeg altså, vi må finde nogle midler til at sætte nogle af de ting i gang i stedet for at køre videre med ATB-forlignene.

Og da var det, at jeg ikke kunne høre på ministeren, om han overhovedet var opsat på, at man tog nye ting ind, eller man vil køre videre med de gamle.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jo, der er tale om en lang række forskellige uddannelsesaktiviteter, som adskiller sig meget fra UTB-modellen. Nu skal vi være meget varsomme med at være alt for kritiske over for UTB-modellen. Det er en meget, meget vanskelig pædagogisk opgave at løse, og det er mit bestemte indtryk, at man er blevet langt bedre til at forstå denne undervisning, end man har været tidligere. Det går ganske klart i den rigtige retning, i øvrigt også i takt med, at vi har regionaliseret opgaven.

Der er altså en lang række andre uddannelsesinitiativer, også for personer, som er i beskæftigelse. Det er nemlig ikke uvæsentligt. Den tidligere overvismand Bent Rold Andersen har fremsat forskellige teorier i sommerens løb, som nok er en overvejelse værd: om der ikke også kan være en gavnlig effekt for de truede grupper, de svage grupper, ved at give bedre uddannelsesmuligheder til de bedre udrustede. Det er det, han kalder »trækstrategien« i stedet for »skubstrategien«, som er den normale i øjeblikket.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 139

6) Til *arbejdsministeren* af:

Lilli Gyldenkilde (SF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at hjælpe kommunerne, der under hårde økonomiske vilkår nu har en stigning i antallet af langtidsledige, der skal have jobtilbud, som i 1982 var på 73 pct. og nu er på 86 pct.?«

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg kan oplyse, at ca. 14 pct. af arbejdstilbudene er afgivet i private virksomheder. Det er det tal, vi bestræber os for at få længere opad. Herudover tager staten ca. 10 pct., og den resterende del udgør altså 76 pct. og ikke som angivet af spørgeren 86 pct.

Disse resterende 76 pct. varetages af kommunerne og er en meget stor belastning, økonomisk og på anden vis, for disse.

Det er vi meget opmærksomme på, og derfor har vi også imødekommet et gammelt kommunalt ønske om at sikre kommunerne mod uforudsete udgiftsstigninger, bl.a. i forbindelse med arbejdstilbud. Det er det, der er sket ved en ny aftale mellem regeringen og Kommunernes Landsforening, en såkaldt budgetgaranti, hvor regeringen tilbyder at betale uforudsete merudgifter for kommunerne set under ét – bl.a. til arbejdstilbud. Jeg kan her henvise til den pressemeddelelse, som indenrigsministeren udsendte i den anledning, og hvor han gør opmærksom på, at der kan være problemer med arbejdstilbud, kontanthjælp og førtidspension, og regeringen tilbyder altså i aftalen, hvis der bliver tale om merudgifter, at betale disse for kommunerne set under ét. Hvis der bliver tale om mindre udgifter, overføres de til staten gennem reduktion af bloktilskuddene. Så der er altså taget initiativer til at lette denne meget alvorlige situation for kommunerne.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu vil jeg så sige med hjertet med mig: Tak for det svar! For så kan de i hvert fald blive hjulpet lidt ude i kommunerne.

Lad os ikke give os til at diskutere disse tal, for fakta er jo, at antallet af private, der går ind og påtager sig en rolle i denne sammenhæng, er faldende, og så kan vi godt diskutere, om det er 84 pct. eller det er 74 pct. Jeg har valgt at tage kommuner og stat sammen, fordi jeg har valgt at dele det i det offentlige og det private. Sådan har jeg stillet mine tal op.

Tallene viser jo helt klart, at der er sket en forværring siden 1984, hvor det private er

[Lilli Gyldenkilde]

hvervsliv tog 27 pct. af dem, der skulle have et arbejdstilbud. I dag tager de kun 14 pct. Det er klart, at det kan vi ikke leve med, men jeg kan forstå på det, at det må vi. På mit sidste spørgsmål får jeg i hvert fald det svar, at kommunen får en kompensation på dette område. Det er jeg glad for at høre, og jeg vil følge det meget nøje op, for der er jo i øjeblikket diskussioner ude i kommunerne – og det er der ikke noget at sige til – om, at der foregår fyringer, samtidig med at kommunerne er nødt til at tage folk ind i et jobtilbud, fordi loven pålægger dem det.

Det er nogle vanskelige diskussioner at tage ude i lokalområderne. Det ved ministeren formentlig. Jeg skal huske at tage dette med mig, næste gang jeg møder spørgsmålet på min vej. Jeg stillede dette spørgsmål præcis for at få et svar på, om det virkelig betyder det, som de mener ude i kommunerne, nemlig meget forøgede udgifter samtidig med, at de får grupperne af lønmodtagere stillet op imod hinanden, og det er altså ikke lykken i denne sammenhæng. Men det er tiden jo desværre til.

Jeg skal i al fald sige tak for den del af svaret.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg vil gerne lige kommentere tallene. Det er korrekt, som jeg også sagde tidligere, at det private erhvervsliv tager omkring 14 pct. i øjeblikket. Det er også korrekt, at tallet tidligere har været højere. Det ser ud, som om der er en klar sammenhæng mellem beskæftigelsesudviklingen og så den andel, det private erhvervsliv er i stand til at tage. I de år, hvor der var en kraftig vækst i beskæftigelsen – i midten af 1980'erne – var tallet højere, og så faldt det, da beskæftigelsesudviklingen blev mindre positiv op imod år 1990.

I år havde jeg af to grunde frygtet, at det ville gå den forkerte vej. Dels er der jo ikke meget positivt at sige om arbejdsløhedssituationen og beskæftigelsessituationen i 1990, dels er der i 1990 behov for et betydelig større antal arbejdstilbud, simpelt hen fordi vi har lavet reglerne om. Men det ser altså ud til, at vi til trods for et kraftigt forøget pres kan fastholde de 14 pct. i de private virksomheder. Tallet er i hvert fald ikke faldende, noget kunne endda tyde på muligheden for en svag stigning. Det er ikke nok – vi skal videre, men det er dog værd at bemærke.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal lige sikre mig, at træerne ikke vokser ind i himlen, for mig bekendt er nogle af de ordninger, der er kommet til, vel så nye, at de endnu ikke kan tages ind i en beregning.

Men jeg kan forstå, at vi er flere, der vil følge udviklingen her meget nøje og så i øvrigt tage spørgsmålet op igen, hvis det bliver nødvendigt. Og det bliver nødvendigt, det er jeg slet ikke i tvivl om.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg skal blot bekræfte rigtigheden af fru Lilli Gyldenkildes udsagn.

Det er korrekt, at træerne ikke gror ind i himlen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:**Formanden:**

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Jytte Andersen: spm. nr. S 36–40

Annelise Gotfredsen: spm. nr. S 55

Agerschou: spm. nr. S 63 og 69

Pia Kjærsgaard: spm. nr. S 65, 66 og 79

Arne Melchior: spm. nr. S 74–77

Eva Fatum: spm. nr. S 80 og 84

Tommy Dinesen: spm. nr. S 81

Birthe Hansen: spm. nr. S 83

Gerda Thymann Pedersen: spm. nr. S 88

Spm. nr. S 36

Til *justitsministeren* (9/10 90) af:

Jytte Andersen (S):

»Mener ministeren i forlængelse af ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 1164 (1989–90), at et afslag som det omhandlede på samværsret på længere sigt er til gavn for det pågældende barn, hvis faderen gentagne gange har tilkendegivet, at han ønsker samvær?«

Begrundelse

I forlængelse af ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 1164 (1989–90) ønskes en yder-

[Jytte Andersen]

ligere klargøring af ministerens holdning til fædres retsstilling i relation til samværsret.

Svar (26/10 90):

Justitsministeren (Engell):

Formålet med de ændringer, der i 1985 blev foretaget i myndighedslovens regler om samværsret, var at sikre, at barnets hidtidige forbindelse med begge forældre så vidt muligt bevares. Af myndighedslovens § 23 fremgår det, at »barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har del i forældremyndigheden, har ret til samvær med barnet«.

Som det fremgår af lovens § 24, stk. 2, kan der imidlertid forekomme tilfælde, hvor en ansøgning om fastsættelse af samværsret ikke bør imødekommes. § 24, stk. 2, har følgende ordlyd:

»Statsamtet kan afslå at fastsætte samværsret og kan ændre eller ophæve en afgørelse eller aftale om samværsret, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler derfor. Ved afgørelsen tages navnlig hensyn til den pågældendes hidtidige forbindelse med barnet.«

Afgørelsen af, hvorvidt der skal fastsættes samværsret eller ej, beror på en konkret vurdering af sagens omstændigheder. I almindelighed anses samværsret ikke for at være til gavn for barnet, hvis barnet ikke på noget tidspunkt har haft kontakt med den af forældrene, der søger om fastsættelse af samværsret, heller ikke selv om den pågældende har fastholdt at ville have kontakt med barnet.

For så vidt angår omfanget af den kontakt, som ansøgeren i almindelighed skal have haft med barnet, for at der fastsættes samværsret, kan henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. S 929 i folketingssamlingen 1989-90.

Spm. nr. S 37

Til *justitsministeren* (9/10 90) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan ministeren i forlængelse af ministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 1164 (1989-90) oplyse, hvordan man, hvis de to forældres forklaring vedrørende den hidtidige kontakt afviger fra hinanden, og når der ikke foregår en retssag og ikke kan indkaldes vidner, kan sikre, at de rigtige oplysninger ligger til grund for den afgørelse, der træffes?«

Begrundelse

(Som til spm. nr. S 36).

Svar (26/10 90):

Justitsministeren (Engell):

Under statsamtets behandling af en ansøgning om fastsættelse af samværsret vil begge forældre blandt andet blive anmodet om oplysninger om, i hvilket omfang og på hvilke måder ansøgeren hidtil har haft kontakt med barnet. Såfremt der er væsentlige forskelle i forklaringerne, vil parterne blive gjort bekendt med de oplysninger, modparten har givet.

Der henvises herved til forvaltningslovens § 19, hvorefter en myndighed – når en part ikke kan antages at være bekendt med væsentlige faktiske oplysninger i sagen – som udgangspunkt ikke må træffe afgørelse i sagen til skade for parten, før denne er blevet gjort bekendt med oplysningerne og har haft lejlighed til at fremkomme med en udtalelse.

Parterne kan også opfordres til at sandsynliggøre deres oplysninger eller afkræfte de oplysninger, modparten har afgivet. Dette kan om nødvendigt ske under personligt fremmøde i statsamtet.

De eventuelle nye oplysninger eller dokumentation for allerede afgivne oplysninger, der fremkommer på denne måde, vil modparten i fornødent omfang blive gjort bekendt med, inden afgørelse træffes.

Statsamternes afgørelser om samværsret kan indbringes for Civilretsdirektoratet. Direktoratet har mulighed for at afprøve dels statsamtets bevisvurdering, dels skønnet over, hvad der er bedst for barnet. I denne forbindelse har parterne på tilsvarende måde som i statsamtet lejlighed til at fremkomme med nye oplysninger og beviser.

Spm. nr. S 38

Til *justitsministeren* (9/10 90) af:

Jytte Andersen (S):

»Kan ministeren bekræfte, at man i Sverige har en lovgivning og en administrativ praksis, der sikrer, at fraskilte forældre, uanset om de har været gift eller boet sammen, begge har adgang til samvær med deres barn/børn?«

Begrundelse

(Som til spm. nr. S 36).

Svar (26/10 90):

Justitsministeren (Engell):

Reglerne om samværsret findes i den svenske föräldrabalk 6 kap., 15 §. Heri bestemmes det, at forældremyndighedsindehaveren har ansvaret for, at barnets behov for samvær med den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden, tilgodeses, så vidt det er muligt.

Modsætter forældremyndighedsindehaveren sig det samvær, som den anden af forældrene ønsker, træffer retten afgørelse i spørgsmålet om samværsret under hensyn til, hvad der er bedst for barnet.

Som det fremgår af det ovenfor anførte, er den svenske bestemmelse formuleret med udgangspunkt i barnets behov for samvær med den af forældrene, som ikke har del i forældremyndigheden. Omfanget af samværsretten fastsættes af retten, hvis forældrene ikke kan blive enige.

Justitsministeriet har fra det svenske justitsministerium fået oplyst, at den omstændighed, at der har været ringe eller ingen kontakt mellem barnet og den, der begærer samværsret, kun yderst sjældent vil føre til, at samværsret helt nægtes, idet man som udgangspunkt anser det for bedst for barnet at bevare kontakten med begge forældre. Derimod vil omfanget af samværsretten ofte blive begrænset i forhold til den normale situation, hvor forældrene har været gift eller boet sammen.

Spm. nr. S 39

Til *justitsministeren* (9/10 90) af:

Jytte Andersen (S):

»Vil ministeren oplyse, om ministeren finder den svenske holdning til spørgsmålet om fraskilte forældres adgang til samvær med deres barn/børn forkert, eller om ministeren mener, at der er specifikke forhold i Danmark, der gør, at en tilsvarende praksis ikke kan gennemføres her?«

Begrundelse

(Som til spm. nr. S 36).

Svar (26/10 90):

Justitsministeren (Engell):

Efter myndighedslovens § 23 skal barnets forbindelse med begge forældre søges bevaret ved, at den, der ikke har del i forældremyndigheden, har ret til samvær med barnet.

Efter myndighedslovens § 24, stk. 2, kan statsamtet dog afslå at fastsætte samværsret og kan ændre eller ophæve en afgørelse eller en aftale om samværsret, hvis hensynet til barnet taler derfor. Ved afgørelsen tages navnlig hensyn til den pågældendes hidtidige forbindelse med barnet.

Baggrunden for denne regel er, at der kan være tilfælde, hvor der efter loven er ret til samvær, men hvor kontakten mellem barnet og den anden af forældrene har været så ringe, at en samværsret ikke vil være bedst for barnet. Statsamtet kan da afslå samværsret.

Reglerne om samværsret er senest ændret ved lov nr. 230 af 6. juni 1985. Lovændringen blev gennemført på baggrund af betænkning nr. 985/83 om forældremyndighed og samværsret. Det anføres i betænkningen s. 127 f., at kriteriet, hvorefter der skal tages hensyn til den hidtidige forbindelse mellem barnet og den, der ønsker samværsret, indebærer såvel en kvantitativ vurdering – hvor lang tid har forbindelsen været – som en kvalitativ – hvor hyppig har kontakten været og hvordan.

Jeg finder, at de nævnte regler er udtryk for en rimelig balance, idet udgangspunktet som nævnt er, at den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, har ret til samvær med barnet. På den anden side kan der også være et hensyn at tage til barnet, som ikke bør påtvinges samvær med en fremmed person, som den pågældende jo vil være, hvis der ikke tidligere har været forbindelse mellem denne og barnet.

Det bør også tages i betragtning, at en anmodning om samværsret kan være fremsat i chikanehensigt. I sådanne tilfælde – der ganske vist kun forekommer sjældent – hvor anmodningen ikke er udtryk for et reelt ønske om samværsret, bør der være mulighed for at nægte samværsret.

Spm. nr. S 40

Til *justitsministeren* (9/10 90) af:

Jytte Andersen (S):

»Mener ministeren, at en administrativ praksis svarende til den svenske kunne gennemføres i Danmark inden for rammerne af den nugæl-

[Jytte Andersen]

dende lovgivning, eller ville det kræve en lovændring?»

Begrundelse

(Som til spm. nr. S 36).

Svar (26/10 90):

Justitsministeren (Engell):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål S 39.

Under hensyn til bemærkningerne i forarbejderne til myndighedslovens § 24, stk. 2, anser Justitsministeriet det ikke for muligt inden for rammerne af den gældende lovgivning at gennemføre en så vidtgående ændring af administrativ praksis, som der ville være tale om, hvis man fulgte samme regler og praksis som i Sverige.

Det tilføjes dog, at kriteriet »hensynet til barnet«, som efter myndighedslovens § 24, stk. 2, er afgørende for, om samværsret bør fastsættes, ikke er et statisk begreb. Der er tale om en retlig standard, som vil kunne ændre sig i takt med udviklingen i samfundet, herunder udviklingen i den almindelige opfattelse af forholdet mellem forældre og børn.

Det kan i den forbindelse oplyses, at Justitsministeriet løbende foretager og også i fremtiden vil foretage en vurdering af, om der er sket sådanne ændringer i den almindelige opfattelse i samfundet, at der er behov for at justere praksis vedrørende fastsættelse af samværsret.

Spm. nr. S 55

Til udenrigsministeren (12/10 90) af:

Annelise Gotfredsen (KF):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om forholdene på rumænske børnehjem og hospitaler, og hvad kan der fra dansk side gøres for, at hjælpen til Rumænien faktisk kommer disse vanskeligt stillede børn til gode?«

Begrundelse

Såfremt pressens meldinger er korrekte, lever mange rumænske børn på børnehjem og hospitaler i dag en tilværelse, som minder om forholdene i kz-lejre. Dette gælder ikke mindst AIDS-ramte og fysisk og mentalt handicappede børn.

Derfor bør der drages omsorg for, at den hjælp, der ydes både nu og i fremtiden til Rumænien, specielt retter sig mod at bedre på disse helt uacceptable forhold, som ikke er forenelige med simple krav om menneskerettigheder.

Svar (30/10 90):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Ifølge de foreliggende oplysninger huser de rumænske børnehjem i dag 120.000–130.000 børn og unge, af hvilke ca. 40.000 er mentalt eller fysisk funktionshæmmede.

De rumænske myndigheder erkender, at standarden på børnehjemmene er utilfredsstillende. Bygningerne er nedslidte, og der hersker en udtalt mangel på tekniske faciliteter. Personalet er fåtalligt og efter danske forhold ganske ukvalificeret. Der er ofte problemer med leverancer af mad og medicin. Situationen varierer fra område til område, og problemerne er størst på fjerntliggende og isolerede institutioner.

Ceausuregimet havde en umenneskelig holdning til handicappede og mentalt syge. Det var det daværende regimes politik at opnå en nærmest total usynliggørelse af disse persongrupper. Enkeltindivider og familier skulle fritages for alt ikkeproduktivt omsorgsansvar. Hertil kom, at fødselsantallet af uønskede var højt, fordi abort og præventionsmidler var forbudt.

Rumæniens nye regering har siden sin tiltrædelse i juni d.å. gennemført en række foranstaltninger for at forebygge og afhjælpe problemer for forældre og institutionsanbragte børn. Blandt disse kan nævnes:

– Indførelse af fri abort. Ifølge den rumænske sundhedsminister har dette allerede ført til en væsentlig reduktion i antallet af uønskede graviditeter.

– Iværksættelse af et familieplanlægningsprogram.

– Indførelse af forlænget barselorlov.

– Forøgelse af lønningerne til læger og andet sundhedspersonale med 20 pct.

– Iværksættelse af et program for uddannelse af 6.000 nye sygeplejersker samt for ansættelse af nyt børnehjems personale. Normen er nu 1 plejer for hvert 10. barn mod tidligere 1 for hvert 30.

– Forøgelse af normerne for tildeling af mad, klæder og sengetøj til børnehjemmene.

[Udenrigsministeren]

– Skattefritagelse for personer med funktionshæmmede børn i familiepleje. Endvidere er sociale ydelser til familier, som adopterer funktionshæmmede børn, blevet forhøjet med 150 pct.

Statsminister Petre Roman har i den seneste tid engageret sig personligt i børnehjemsproblemerne. Der er således den 12. oktober 1990 blevet nedsat en særlig kommission til koordinering af indsatsen på børnehjemsområdet. Kommissionen ledes af en statssekretær på ministerniveau, som er direkte underlagt statsministeren.

De rumænske myndigheder har beregnet udgifterne i de kommende seks måneder til en forsvarelig forsyning med mad, klæder, medicin, opvarmning og til de mest nødvendige reparations- og installationsarbejder på børneinstitutionsoverområdet til at udgøre 27 mio. US\$. Myndighederne har gjort det klart, at de ikke råder over de hertil nødvendige midler.

Det anslås, at der på længere sigt vil være behov for investeringer i størrelsesordenen 100 mio. US\$, såfremt de rumænske børnehjem skal bringes op på normal europæisk standard. Et sådant langtidsprogram vil bl.a. omfatte flytning af et stort antal institutioner, en reduktion af de enkelte institutioners størrelse, nybyggeri, forsyninger af specialudstyr til funktionshæmmede samt omfattende træningsprogrammer for personalet. De rumænske myndigheder mener, at gennemførelsen af et sådant langtidsprogram vil være umuligt uden finansiel støtte fra det internationale samfund.

EF-Kommissionen vil i nær fremtid fremkomme med forslag til programmer til forbedring og afhjælpning af forholdene på de rumænske børnehjem. Der er tale om meget omkostnings- og tidkrævende initiativer, som også Danmark bidrager til gennem sit bidrag til EF's budget. I første omgang er det hensigten at sende vitaminholdige fødevarer til børnene for 5,5 mio. ECU.

Spm. nr. S 63

Til *socialministeren* (18/10 90) af:

Agerschou (SF):

»Hvordan har offentligt ansatte fædres udnyttelse af muligheden for at tage en del af barselorloven udviklet sig, siden der via overenskomst blev indført fuld løn under barselorlov på det offentlige område?«

Begrundelse

Som bekendt tager fædre kun i mildt sagt meget begrænset omfang del i barselorloven. Antallet af fædre, der har taget én eller flere uger ud af de 10, der er mulighed for, ser sådan ud:

1985:	1.248
1986:	1.325
1987:	1.281
1988:	1.233
1989:	1.296

mens alle 10 uger er blevet brugt af så mange:

1985:	149
1986:	242
1987:	225
1988:	259
1989:	253

Der er sandsynligvis flere årsager til den begrænsede udnyttelse, heriblandt at familier kan have et stort indtægtstab ved faderens barselorlov på dagpenge. Derfor ønskes belyst, hvordan offentligt ansatte fædres brug af dele af barselorloven har udviklet sig.

Svar (26/10 90):

Socialministeren (Aase Olesen):

Administrations- og personaledepartementet, Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening har oplyst, at der ikke kan angives tal for, i hvilket omfang fædreorloven benyttes.

Amtsrådsforeningen har tilføjet, at foreningen har kontakten de tre edb-centraller, der forestår lønudbetalingen til det amtskommunalt ansatte personale.

Det fremgår af disse samtaler, at Århus Kommunes edb-central ikke fører sådanne statistikker.

Såvel Kommunedata som Silkeborg Data-central kan trække oplysninger om fædreorlov ud af edb-systemerne.

Det vil imidlertid kræve en væsentlig arbejdsindsats, ligesom det under ingen omstændigheder kan lade sig gøre inden for den afsatte tidsfrist.

Amtsrådsforeningen bemærker endvidere, at de oplysninger, der herefter måtte fremkomme, ikke er fyldestgørende, idet ikke alle brugere indberetter fædreorlov til edb-systemerne.

Spm. nr. S 65

Til *energiministeren* (19/10 90) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Mener ministeren, at der vil være halm til forbrænding i længere tid, end der vil være naturgas, og er det ministerens mening, at naturgasressourcerne skal opbruges, før andre miljøvenlige brændselsformer kan få førstehorisitet?«

Begrundelse

De bestræbelser, der lægges for dagen for at afsætte gassen fra milliardunderskudsprojektet, tyder på, at man forventer en evig gaskilde. I stedet for at lagre gassen til eventuelle mangeltider bruger man løs trods andre og mere rentable projekters påviselighed.

Svar (30/10 90):

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Jeg kan oplyse, at de kendte naturgasressourcer i den danske del af Nordsøen med den i dag forventede fremtidige naturgasafsætning vil kunne strække sig langt ind i næste århundrede. Hertil kommer mulighederne for nye gasfund og forbedrede indvindingsteknologier, samt at Danmark geografisk er tæt knyttet til de meget betydelige norske gasressourcer. Det er derfor min opfattelse, at naturgas både på kort og længere sigt vil spille en meget væsentlig rolle i den danske energiforsyning.

Hvor store halmressourcer der i fremtiden vil være til rådighed til energiformål, vil bl.a. afhænge af alternative anvendelsesmuligheder samt af udviklingen inden for dansk landbrug, herunder spørgsmålet om marginaljorder og fremtidigt valg af afgrøder. I modsætning til naturgas vil en yderligere forøgelse i anvendelsen af halmressourcerne i energiforsyningen bl.a. være afhængig af den teknologiske udvikling inden for halmfyringsteknik, forgasningsanlæg m.v.

I regeringens energihandlingsplan »Energi 2000« lægges der betydelig vægt på en øget anvendelse af kraftvarme, naturgas og andre miljøvenlige brændsler. Et centralt element heri er, at eludbygningen indtil midten af 90'erne fortrinsvis skal baseres på decentrale kraftvarmeværker.

De hidtidige erfaringer med decentrale kraftvarmeanlæg har vist, at anlæg baseret på naturgas udviser en bedre samfundsøkonomi end anlæg baseret på halm. I den nu forestående

udbygning med decentrale kraftvarmeværker vil fjernvarmeværker beliggende i naturgasområder derfor som hovedregel skulle anvende naturgas til kraftvarmeproduktion. Tilsvarende vil der ske en omlægning af kul- og oliefyrede varmeværker uden for de kollektive varmeanordningsområder til anvendelse af halm og andre biobrændsler.

Med den her skitserede ordning vil der sikres den bedst mulige samfundsøkonomiske kraftvarmeudbygning og betydelige miljøforbedringer samtidig med, at der opnås en bedre udnyttelse af de allerede afholdte investeringer i naturgasprojektet.

Spm. nr. S 66

Til *energiministeren (19/10 90)* af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Vil ministeren forklare, hvor det samfundsnyttige og samfundsøkonomiske ligger i, at fynske landmænd skal bruge energi og mandtimer til nedmodning af halm, hvilket også indebærer nedslidning af maskiner, i stedet for at levere halmen til forbrænding og dermed varmelevering?«

Begrundelse

Ministeren må naturligvis også tage hensyn til samfundsøkonomien som helhed, når der skal vælges energikilder. Brugen af naturgas i stedet for halm på Fyn, hvor det er aktuelt, er svær at se fornuften i.

Svar (30/10 90):

Energiministeren (Bilgrav-Nielsen):

Jeg kan oplyse, at en teknikergruppe under Samordningsgruppen for Varmeplanlægning på Fyn i 1989 færdiggjorde en rapport (Fynsundersøgelsen), som viser de forskellige forsyningsmuligheder på Fyn. En af rapportens konklusioner er, at der på Fyn er så store energiresourcer til rådighed i form af overskudsvarme fra Fynsværket, halm og naturgas, at det ikke vil være muligt at indpasse samtlige ressourcer i den lokale energiforsyning på Fyn. Den fremtidige energiforsyning må derfor indpasses nøje i forhold til den eksisterende anvendelse af naturgas og overskudsvarme fra Fynsværket og udnyttelsen af de allerede afholdte investeringer i ledningsnet m.v.

[Energiministeren]

Der er et årligt halmoverskud på Fyn på ca. 200.000 tons. Et så betydeligt halmoverskud gør det i sig selv meget vanskeligt at få det indpasset i energiforsyningen. Fynsundersøgelsen viste bl.a., at anvendelse af halm vil være den samfundsøkonomisk dyreste løsning i forhold til en udvidelse af kraftvarmeforsyningen fra Fynsværket og udbygning med decentrale kraftvarmeverker baseret på naturgas.

De kommende års teknologiske udvikling inden for halmfyringsteknik og forgasningsanlæg m.v. må vise, om halm på længere sigt vil kunne indgå med større vægt i energiforsyningen. I den forbindelse vil det især være af betydning, om teknologien inden for forgasning af biomasse vil kunne skabe det fornødne økonomiske grundlag for en yderligere anvendelse af halm og andre biobrændsler.

Spm. nr. S 69

Til *indenrigsministeren* (19/10 90) af:

Agerschou (SF):

»Hvor mange kommuner har gennem de sidste fem år i perioder været under administration af Indenrigsministeriet?«

Begrundelse

»At komme under administration« er det populære udtryk for den situation, hvor en kommune må henvende sig til Indenrigsministeriet for at få dispensation fra kassekreditreglen, der siger, at likviditeten skal være positiv, hvis man tager et gennemsnit af et helt års bankdage. Med spørgsmålet ønskes udviklingen belyst.

Svar (26/10 90):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Indtil den 1. december 1986 var kassekreditloftet 300 kr. pr. indbygger for kommunerne og 400 kr. pr. indbygger for Københavns og Frederiksberg Kommuner.

Med virkning fra den 1. december 1986 blev kassekreditreglen ændret, så gennemsnittet over de sidste 12 måneder af de daglige saldi på det kommunale budget- og regnskabssystemets funktion 9.50, kassekreditter og visse byggelån, nu ikke må overstige gennemsnittet i samme periode af de daglige saldi på funktionerne 9.01–9.04, kasse-, giro-, check- og anfordringskonti.

I de sidste fem år har 3 kommuner efter ansøgning fået dispensation fra kassekreditloftet med fastsatte betingelser med henblik på genopretning af kommunens likviditet.

Spm. nr. S 74

Til *kommunikationsministeren* (23/10 90) af:

Arne Melchior (CD):

»Hvad nøjagtigt omfatter P&T's monopol?«

Svar (31/10 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Postvæsenets monopol er opdelt i en absolut eneret og en erhvervsmæssig eneret.

I henhold til postlovens § 5 har postvæsenet absolut eneret på at indsamle, befordre og omdele adresserede forsendelser med et bestemt indhold, nemlig det, der i dag kaldes egentlig korrespondance. Undtaget herfra er fakturaer, konnossementer og lignende følgedokumenter vedrørende en forsendelse, der lovligt kan besørge uden om postvæsenet.

Den erhvervsmæssige eneret fremgår af postlovens § 7. Efter denne bestemmelse må ingen drive erhvervsvirksomhed ved at indsamle, befordre eller omdele adresserede brevfor-sendelser (breve, økonomibreve og blindeforsendelser).

Undtagelser fra eneretten er fastsat i postlovens § 6 og § 8. I henhold hertil kan enhver lovligt besørge adresserede brevfor-sendelser uden om postvæsenet, når det sker i eget anliggende eller for en anden, i hvis tjeneste den, der besørger forsendelsen, er ansat. Det samme gælder, når besørgelsen sker for en anden, for hvem han kun lejlighedsvis har påtaget sig denne bestemte besørgelse. Endvidere kan forsendelser lovligt besørge uden om postvæsenet, når hver enkelt forsendelse er forsynet med gyldige frimærker efter postvæsenets takster. Frimærkerne skal være annullerede.

Postlovens bestemmelser om postvæsenets monopol omfatter efter sin ordlyd alle former for forsendelser, der indeholder egentlig korrespondance, herunder hasteforsendelser. Det er dog regeringens opfattelse, at postvæsenets monopol i praksis ikke kan udstrækkes til at gælde for tjenesteydelser, som er af nyere dato, og som ikke tidligere har været udbudt af postvæsenet. Da kurerpost netop er en tjenesteydel-

[Kommunikationsministeren]

se af nyere dato, som postvæsenet først er begyndt at udbyde inden for de senere år, har regeringens tidligere i år på baggrund af en henvendelse fra EF-Kommissionen tilkendegivet, at postvæsenets monopol i praksis ikke længere omfatter kurerpost.

Efter bestemmelserne i postlovens § 9 må danske afsendere ikke indlevere brevforsendelser til postbesørgelse i udlandet til danske modtagere for at drage fordel af lavere takster. Det samme gælder for brevforsendelser, der indleveres til postbesørgelse i stort antal, selv om indleveringen i udlandet ikke er sket for at drage fordel af lavere takster.

I verdenspostkonventionens artikel 23 gives der endvidere medlemslandene mulighed for at afvise brevforsendelser, der er eller forsøges indleveret i et andet land end det land, hvor afsenderen er hjemmehørende. Baggrunden for denne artikel er at modvirke, at afsendere indleverer forsendelser i et andet land end bopælslandet for at opnå fordel af en lavere posttakst.

Spm. nr. S 75

Til *kommunikationsministeren* (23/10 90) af:

Arne Melchior (CD):

»Hvad er definitionen på et postbesørgt blad?«

Svar (31/10 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. S 76.

Spm. nr. S 76

Til *kommunikationsministeren* (23/10 90) af:

Arne Melchior (CD):

»Hvad er i relation til placeringen i portosatsen de præcise definitioner på henholdsvis fag-, måneds- og ugeblade kontra reklameblade?«

Svar (31/10 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

I henhold til postlovens § 1, stk. 1, har postvæsenet pligt, men ikke eneret til at besørges bl.a. dag-, uge- og månedsblade og tidsskrifter.

Dagblade er blade, der leveres til postbesørgelse mindst 5 på hinanden følgende hverdage pr. uge.

Uge- og månedsblade er blade, der udkommer mindre end 5 gange pr. uge og mindst 4 gange pr. kalenderår bortset fra tilmeldingsåret. Fagblade henregnes til denne kategori.

Et blad, der er påtegnet »Postbesørgt blad«, er et uge- eller månedsblad, som udgiveren selv adresserer.

Ud over udgivelseshyppigheden kræver adgangen til postbesørgelse til de lave takster for blade i dag, at en række overvejende indholdsmæssige betingelser er opfyldt.

Eksempelvis gælder, at publikationer, der udelukkende eller i overvejende grad indeholder reklamer eller andre kommercielle meddelelser til forretningsforbindelser, ikke opfylder betingelserne. Sådanne publikationer må derfor sendes til de for breve eller økonomibreve gældende takster i stedet for til taksterne for blade.

Postvæsenets nuværende og overvejende indholdsmæssige betingelser for, hvilke publikationer der kan postbesørges som blade, er imidlertid vanskelige at administrere, og derfor har bl.a. en række erhvervsvirksomheder utilsigtet kunnet udsende publikationer, der rettelig må betegnes som reklamer eller andre kommercielle meddelelser, til forretningsforbindelser. Af denne grund ønsker postvæsenet at indføre nogle nye regler til brug ved vurderingen af, hvem der kan få postbesørgt uge- og månedsblade, herunder fagblade, til de lave takster. Ifølge forslaget til de nye regler vil der fremover blive lagt vægt på, hvem der er udgiver af publikationen, og om der består et betalingsforhold mellem afsender og modtager forstået således, at modtageren er villig til at betale for publikationen ved løssalg, abonnement eller kontingent.

En redegørelse for de nye regler påregnes fremsendt til Finansudvalget samtidig med et aktstykke vedrørende forhøjelse af taksterne for dag-, uge- og månedsblade på baggrund af forslaget til finanslov for 1991.

Hensigten med de nye regler er således at modvirke, at publikationer, der hovedsagelig indeholder reklame eller anden kommerciel information, kan besørges til de lave takster for uge- og månedsblade.

[Kommunikationsministeren]

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at publikationer, der i dag er tilmeldt til postbesørgelse som uge- og månedblade, men som efter de nye regler ikke kan besørges til de lave bladtakster, vil kunne sendes som økonomibreve med de dertil hørende muligheder for godtgørelse og rabat.

Spm. nr. S 77

Til *kommunikationsministeren* (23/10 90) af:

Arne Melchior (CD):

»Er det lovligt at afsende blade, tryksager eller breve til danske modtagere fra udlandet – henholdsvis nordiske lande og andre europæiske lande?«

Svar (31/10 90):

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Efter bestemmelserne i Nordisk Postoverenskomst kan adresserede blade, der udgives i et af de nordiske lande, sendes til de øvrige nordiske lande i bladbesørgelsen. Det er således lovligt at afsende blade til danske modtagere fra de nordiske lande.

Blade, der udgives i det øvrige udland, kan derimod kun sendes som brevforsendelser (breve eller tryksager) til danske modtagere. I verdenspostkonventionens artikel 19, punkt 6, er det i den forbindelse særskilt fastsat, at hvert medlemsland for ikkekommercielle blade kan give en nedsættelse på indtil 50 pct. af taksten for tryksager.

Det skal i denne forbindelse bemærkes, at såfremt der er ubalance i forsendelsesmængderne landene imellem, foretages der en supplerende afregning mellem det danske postvæsen og det udenlandske postvæsen efter nærmere bestemmelser herom.

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål nr. S 74, er det i henhold til postlovens § 9 ulovligt for danske afsendere at afsende brevforsendelser fra udlandet til modtagere i Danmark, såfremt det sker for at drage fordel af lavere takster, eller når forsendelserne afsendes i stort antal. Da blade, der udgives i lande uden for Norden, kun kan sendes som brevforsendelser til danske modtagere – på grundlag af bestemmelser i verdenspostkonventionen – vil forbudet i postlovens § 9 også omfatte blade, der udgives i lande uden for Norden af danske udgivere, og som sendes til danske modtagere.

Spm. nr. S 79

Til *indenrigsministeren* (23/10 90) af:

Pia Kjærsgaard (FP):

»Hvor mange af de personer, som får bevilget dansk statsborgerskab, er på bistandshjælp eller på arbejdsløshedsunderstøttelse på det tidspunkt, hvor statsborgerskabet bevilges?«

Begrundelse

Der bør naturligvis være visse krav til de personer, der får bevilget dansk statsborgerskab, og et minimum må være, at de er i stand til at forsørge sig selv. Da noget tyder på, at mange fremmede bevilges statsborgerskab uden at have anden eksistensmulighed end at leve af danske skatteborgeres ydelser, er det interessant at få antallet oplyst. Tallene bedes oplyst for årene 1985, 1986, 1987, 1988 og 1989.

Svar (31/10 90):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Omfanget og karakteren af de oplysninger, der skal meddeles i forbindelse med ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation, er fastlagt af Folketingets Indfødsretsudvalg. Ansøgere skal bl.a. oplyse, om de inden for de senest forudgående 5 år har modtaget tilbagebetalingspligtig hjælp i henhold til bistandsloven. Derimod skal der ikke gives oplysning om eventuel modtagelse af sociale ydelser, som ikke er tilbagebetalingspligtige, ligesom ansøgere ikke skal oplyse, om de modtager eller har modtaget arbejdsløshedsunderstøttelse.

Indenrigsministeriet er således ikke i besiddelse af de oplysninger, som er nødvendige for at besvare det stillede spørgsmål. Det kan dog tilføjes, at ministeriet på baggrund af spørgsmål fra Folketingets Indfødsretsudvalg tidligere har gennemgået ansøgningerne fra de personer, der i folketingsåret 1989-90 har været optaget på indfødsretsloven. Gennemgangen viste, at der for knap 14 pct. af ansøgernes vedkommende forelå oplysning om modtagelse af bistandshjælp og for et nogenlunde tilsvarende antal ansøgere vedkommende oplysninger om, at ansøgerne i mindst ½ år havde modtaget arbejdsløshedsunderstøttelse på et eller andet tidspunkt under deres ophold i Danmark.

Det bemærkes, at alle ansøgere, som optages på forslag til lov om meddelelse af dansk ind-

[Indenrigsministeren]

fødsret, enten har tilbagebetalt eventuelt modtaget tilbagebetalingspligtig bistandshjælp eller gennem en periode har overholdt en afdragsordning.

Spm. nr. S 80

Til *fiskeriministeren* (23/10 90) af:

Eva Fatum (S):

»Hvilke initiativer vil ministeren tage for at sikre en optimal behandling af fisk ved fangst og landing?«

Begrundelse

De danske fiskere konstaterer år for år, at indtjeningen daler på grund af faldende ressourcer fra havet og dalende kvoter. Den manglende indtjening skaber økonomisk ruin for mange fiskerfamilier.

Efter oplysninger fra fiskeindustrien bliver ca. 10 pct. af fangsten frasorteret på grund af uhensigtsmæssig behandling ved fangst og landing. Denne frasortering kunne mindskes, hvis fiskerne fik undervisning i disse forhold. Hermed kunne en større indtjening for fiskerne blive mulig.

Svar (31/10 90):

Fiskeriministeren (Kent Kirk):

Det skal indledningsvis bemærkes, at Danmark altid har været fiskeende, når det drejer sig om kvaliteten af fisk. Dette skyldes ikke mindst, at man har en god tradition for den kvalitetsbevarende behandling af fangsten.

Dette kommer bl.a. til udtryk i de krav, der i samarbejdet i Fiskeriministeriets Kvalitetsudvalg mellem forbrugere og erhverv er fastsat i Fiskeriministeriets bekendtgørelse nr. 691 af 9. november 1989 om fisk og fiskevarers behandling og opbevaring om bord i fiskerfartøjer. Det fremgår bl.a. heraf, at fisk, der ikke skal ilandbringes levende, i princippet skal renses og skylles og derpå opbevares nedkølet i is eller i isvand. Opbevaringsrummene skal være rene og behandlingen skånsom.

Med hensyn til behandlingen ved landing, herunder transporten i land, er der ligeledes fastsat regler herom i Fiskeriministeriets bekendtgørelse nr. 757 af 4. november 1986 om ferske fisk og fiskevarers opbevaring og transport i land. Det fremgår heraf, at fisken straks

efter ilandbringelsen skal sorteres efter friskhed, hvilket er i overensstemmelse med de fælles retsregler i EF om kvaliteten af fersk fisk, der udbydes i første salgsled. Fisken skal i øvrigt opbevares i is i alle led, indtil den er kommet aftageren i hænde.

For at sikre, at fiskeren forstår, hvad der er den mest hensigtsmæssige behandling af fisken om bord, er der udarbejdet en vejledning af Fiskeriministeriet om fiskens behandling om bord. Der arbejdes i øjeblikket med en ny udgave af denne vejledning, som eventuelt vil blive suppleret med en instruktionsvideo for de forskellige fisketyper.

Samtidig foregår der en løbende forbedring af behandlingsteknologien om bord, og jeg lægger i den forbindelse megen vægt på det teknologiske udviklingsarbejde, der udføres på Fiskeriministeriets Forsøgslaboratorium for øjeblikket netop med metoder til behandling af fangsten for at forbedre og dokumentere kvaliteten. Der bliver løbende sikret information til fiskerne og fiskeriets organisationer om dette arbejde.

Spm. nr. S 81

Til *forsvarsministeren* (23/10 90) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Kan det af- eller bekræftes, at udkigsstationen på Keldsnor planlægges nedlagt?«

Begrundelse

Det kom i sommer frem, at Omø udkigsstation skulle nedlægges. Nu forlyder det, at også Keldsnor er i samme situation.

Svar (30/10 90):

Forsvarsministeren (Enggaard):

Som jeg oplyste i et svar den 9. juli 1990 til spørgeren, er det planlagt at nedlægge kystudkigsstationerne ved Spodsbjerg (Hundested), Keldsnor og Omø samt oprette nye stationer ved Kegnæs (Als), Lynetten og Gødser i perioden 1990-91.

Spm. nr. S 83

Til *socialministeren* (24/10 90) af:

Birthe Hansen (SF):

[Birthe Hansen]

»Vil ministeren oplyse, om der i alle amter findes institutioner, som varetager hørehæmmedes, døvblevnes og strubeløses behov for undervisning svarende til det, der finder sted på Landshøreinstituttet i Fredericia (Vejle Amt)?«

Begrundelse

Spørgeren er gennem en pressemeddelelse og en resolution udsendt af Landshøreinstituttet i Fredericia blevet opmærksom på, at nogle meget store forringelser for ovennævnte grupper af mennesker kan blive en realitet, muligvis på grund af sparebestræbelser i amterne begrundet i disses betrængte økonomi.

Men spørgeren kan ikke forestille sig, at man med særforsorgens udlægning og med intentionerne bag denne nu 10 år efter skal opleve den form for forringelser.

Svar (31/10 90):

Socialministeren (Aase Olesen):

Kulturministeriet har oplyst følgende:

I henhold til lov om specialundervisning for voksne skal enhver amtskommune sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning). Denne forpligtelse omfatter naturligvis også hørehæmmede, døvblevne og strubeløse.

Landshøreinstituttet i Fredericia er en landsdækkende institution, der siden udlægningen i 1980 har fungeret med Vejle Amt som driftsherre.

Det kan bekræftes, at der er en klart faldende tendens i anvendelsen af Landshøreinstituttet. Antallet af henvendelser er omtrent halveret over en 12-års-periode.

Det må antages, at finansieringsformen – betaling efter kalenderdagstakster – er medvirkende årsag til nedgangen i antallet af henvendelser til Landshøreinstituttet. Amterne udvikler alternative tilbud og fjerner derved helt eller delvis grundlaget for dette.

Der findes ikke i alle amter institutioner, der svarer til Landshøreinstituttet i Fredericia, men i flere amter er der – eller planlægges der – etableret kommunikationscentre specielt beregnet

for personer med tale-, høre- eller synsproblemer. Man kan imidlertid ikke pålægge de enkelte amter at opfylde undervisningsforpligtelsen på én bestemt måde, blot man sikrer, at voksne handicappede kan få relevant og kvalificeret specialundervisning. Amterne beslutter selv, på hvilken måde de vil løse opgaven.

Socialministeriet har ikke yderligere at tilføje.

Spm. nr. S 84

Til *sundhedsministeren* (24/10 90) af:

Eva Fatum (S):

»Kan ministeren bekræfte, at medicinalindustrien har truet med at boykotte salg af medicin i Danmark, hvis Bornholms Amtsråd fik godkendt et friamtsforsøg omhandlende udlicitering af tilskudsberettiget medicin?«

Begrundelse

Bornholms Amtsråd har søgt om at starte et friamtsforsøg, hvor der én gang årligt skal holdes licitation på medicinleverancen til Bornholm. De lokale apoteker og de praktiserende læger skal gennemgå sortimentet og udvælge de mest benyttede præparater. Derefter er det tanken, at præparaterne skal udbydes i licitation, med det formål at opnå rabatter på prisen, så sygesikringens udgifter også kan falde.

Efter høring hos Mefa (Foreningen af danske Medicinfabrikker), Dansk Apotekerforening og MEDIF (Medicinimportørforeningen) har Sundhedsministeriet givet Bornholms Amtsråd afslag.

Svar (30/10 90):

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Sundhedsministeriet har haft Bornholms Amtskommunes forslag om frikommuneforsøg med billigere medicin til høring hos Foreningen af danske Medicinfabrikker (Mefa), Medicinimportørforeningen (MEDIF), Danmarks Apotekerforening, Praktiserende Lægers Organisation, Foreningen af Medicingrossister, Konkurrencerådet og Sundhedsstyrelsen.

Medicinalindustrien har i sine høringssvar taget kraftig afstand fra amtskommunens forslag. Mefa afslutter sit høringssvar med at skrive: »Det er derfor Mefas opfattelse, at Bornholms Amtskommunes ansøgning ikke bør

[Sundhedsministeren]

imødekommes. Skulle ministeriet mod forventning se bort fra disse alvorlige indvendinger, må Mefa forbeholde sig sin stilling til distribution af medicin til den øvrige del af det danske marked.«

Spm. nr. S 88

Til *trafikministeren* (24/10 90) af:

Gerda Thyman Pedersen (KF):

»Finder ministeren, at det er i overensstemmelse med regeringens privatiseringspolitik, at det amtslige vejbæsn i Nordjyllands Amt må ansætte flere medarbejdere for på Vejdirektoratets vegne at projektere de planlagte motorveje i Vendsyssel?«

Begrundelse

Af en artikel i Vendsyssel Tidende den 16. oktober 1990 under overskriften »Amtet tjener på motorvejen« fremgår det, at Nordjyllands Amt skal projektere i første omgang to strækninger af de kommende motorveje i Vendsyssel.

Amtsborgmester Søren Madsen siger i den anledning, at den tekniske forvaltning nok må beskæftige flere medarbejdere.

Svar (31/10 90):

Trafikministeren (Torben Rechendorff, fg.):

Nej, det gør jeg ikke. Noget sådant accepteres da heller ikke.

De aftaler, der foreligger mellem Nordjyllands Amtsråd og Vejdirektoratet, drejer sig i øvrigt ikke om selve motorvejene, men om forlægning af en hovedlandevej syd om Hjørring som forbindelsesvej mellem den eksisterende hovedlandevej og den kommende motorvej Nørresundby-Hirtshals og om udbygning af den eksisterende hovedlandevej fra afslutningen af motorvejen Nørresundby-Frederikshavn syd for Frederikshavn ind til byen.

Aftalen er helt i overensstemmelse med sædvanlig praksis. Den går ud på, at motorvejskontoret står for selve motorvejsanlæggene og vedkommende amtsråd står for de arbejder på det almindelige hovedlandsvejsnet, der er en følge af motorvejsanlæggene, i hvert fald hvis der er tale om anlægsarbejder af større omfang.

Men – og det er det afgørende – ved indgåelsen af aftalen med amtsrådet om de pågælden-

de arbejder er det præciseret, at det er en klar forudsætning, at bistanden sker ved anvendelse af amtsrådets eksisterende tekniske personale, og at opgaverne ikke giver anledning til ansættelse af yderligere arbejdskraft.

Jeg forstår i øvrigt amtsborgmesterens udtalelser til Vendsyssel Tidende således, at han har nye aftaler om yderligere vejanlæg i tankerne, når han taler om, at det kan blive nødvendigt at ansætte flere medarbejdere.

Sådanne aftaler vil naturligvis blive indgået under samme forudsætning som den oprindelige aftale. I modsat fald vil Vejdirektoratet i overensstemmelse med regeringens politik indgå aftale med private rådgivere om bistand i det omfang, Vejdirektoratet ikke selv har personale til at løse opgaverne.

Til slut skal jeg blot understrege, at amtskommunen ikke skal tjene på sin bistand. Den får alene godtgjort sine udgifter efter regler, der findes i standardsamarbejdsaftalen mellem amtsrådene og staten om varetagelse på statens regning af opgaver på hovedlandvejsnettet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af sømandsloven. (Sømandens ret til fratreden ved krigsfare m.v.).

Af Tommy Dinesen (SF) m.fl.
(Fremsat 24/10 90).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Forslaget, som er stillet af medlemmer af SF, er helt givet stillet på grundlag af de diskussioner, der har været om den krise, der for øjeblikket er i Golfen.

Tilspidsningen af situationen i Den Persiske Golf i 1987-88 var også baggrunden for, at det var nødvendigt at give de søfarende mulighed for at udnytte en ret til at afmønstre og således, at denne ret blev sikret bedre, end tilfældet var efter den dengang gældende bestemmelse i sømandslovens § 12.

En ændring af sømandsloven, hvorved den i § 12 hjemlede ret til at kræve afsked i krigssituationer blev flyttet og ændret til den nye § 18 a